

STANDARDE PRIVIND EXPERTIZĂ PSIHOLAGICĂ

TRANSMITERE AMENDAMENTE – FORMULAR STANDARD

N	IDENTIFICAȚI (după caz): - Textul propus pentru modificare / înlocuire - Textul propus pentru eliminare - Locul în care propuneți completarea textului	PROPUNERE (inserați, după caz): - Modificare / înlocuire text - Eliminare text - Completare text	ARGUMENTAREA propunerii (de modificare / înlocuire text, eliminare text, completare text)
1	<p><i>Introducere:</i> “Standardele pentru activitatea de expertiză psihologică sintetizează principalele criterii, obligații profesionale și reguli care trebuie respectate de psihologul aflat în rol de specialist sau expert care efectuează evaluări și expertize judiciare și extrajudiciare.”</p>	<p>Standardele pentru activitatea de expertiză psihologică sintetizează principalele criterii, obligații profesionale și reguli care trebuie respectate de psihologul aflat în rolul de expert care efectuează evaluări și expertize judiciare și extrajudiciare.</p>	<p>Termenul specialist este redundant pentru că în activitatea de expertiză rolul pe care îl are psihologul este acela de expert (conform reglementărilor CPR).</p>
2	<p><i>Introducere:</i> “Documentul cuprinde standardele minimale general obligatorii pentru desfășurarea activității de evaluare și expertiză psihologică judiciară și extrajudiciară.”</p>	<p>Documentul cuprinde standardele minimale general obligatorii pentru desfășurarea activității de expertiză psihologică/evaluare judiciară și extrajudiciară.</p>	<p>Practica solicitanților (poliție, parchet, instanță, cabinet de avocat ș.a.m.d.) nu face întotdeauna o diferențiere între termenii de evaluare și expertiză psihologică, referindu-se în toate cazurile la expertiză psihologică (avându-se în vedere Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă). Se păstrează termenul de evaluare pentru a ajuta experții psihologi să înțeleagă că sensul cuvântului “evaluare” utilizat în context legal se referă la expertiză psihologică judiciară sau extrajudiciară.</p> <p><i>Se recomandă introducerea acestei explicații în notă de subsol la documentul inițial, la expresia “evaluare și expertiză psihologică = expertiză psihologică/evaluare”.</i></p>
3	<p>Cap. I. Standarde pentru asumarea calității de expert În activitatea de evaluare și expertiză judiciară, psihologul poate fi desemnat ca specialist sau expert de organele judiciare sau poate participa ca expert parte, prin</p>	<p>În activitatea de expertiză psihologică/evaluare judiciară, expertul psihologul poate fi desemnat ca expert de organele judiciare sau poate participa ca expert parte/consilier, prin</p>	

	încuviințarea acestora, la solicitarea părților sau a reprezentanților lor legali.	încuviințarea acestora, la solicitarea părților sau a reprezentanților lor legali.	
4	În activitatea de evaluare și expertiză extrajudiciară, psihologul efectuează serviciul de evaluare sau expertiză la solicitarea unui beneficiar, persoană fizică sau juridică.	În activitatea de expertiză/evaluare extrajudiciară, psihologul efectuează serviciul de expertiză/evaluare la solicitarea unui beneficiar (persoană fizică sau juridică).	Se reformulează pentru mai multă claritate, beneficiarul fiind reprezentat de persoana fizică sau juridică (un cabinet de avocatură, societate juridică de avocați, instituție ș.a.m.d.).
5	Asumarea rolului profesional de specialist sau expert în relație cu organele judiciare și efectuarea activității de evaluare sau expertiză, conform Art. 75 din Regulamentul de organizare și funcționare internă al Colegiului Psihologilor din România, implică respectarea de către psiholog a următoarelor condiții:	Asumarea rolului profesional de expert psiholog în relație cu solicitanții (organe judiciare, avocați etc.) și efectuarea activității de expertiză psihologică, conform art. 75 din Regulamentul de organizare și funcționare internă al Colegiului Psihologilor din România, implică respectarea următoarelor condiții:	
6	2. Competență profesională - Cunoștințe, abilități, experiență a) Cunoaște legislația profesiei de psiholog, legislația care reglementează activitatea de expertiză judiciară și extrajudiciară, legislația specifică domeniului de activitate și orice alte acte normative incidente în cazurile în care își asumă rolul de evaluator, specialist sau expert.	2. Competență profesională - Cunoștințe, abilități, experiență a) Cunoaște legislația profesiei de psiholog, legislația care reglementează activitatea de expertiză judiciară și extrajudiciară, legislația specifică domeniului de activitate și orice alte acte normative incidente în cazurile în care își asumă rolul de psiholog expert.	Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, dar și Ordonanța nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară nu identifică rol de evaluator sau specialist pentru activitatea de expertiză psihologică. <i>Se recomandă introducerea unei clarificări la expresia “rol de specialist sau expert = psiholog expert”, în notă de subsol la documentul inițial.</i> <u>Specialistul în domeniu se referă la psihologul care deținea calitatea de psiholog expert potrivit art. 75 din ROFI.</u>

7	d) Respectă Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică. Cunoaște aspectele etice ale evaluărilor și intervențiilor în contextele specifice procedurilor judiciare	d) Respectă Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică. Cunoaște recomandările etice privind activitatea de expertiză psihologică în contextele specifice procedurilor judiciare ale unor asociații profesionale relevante pentru domeniul expertizei psihologice (Asociația Psihologilor Americani, Federația Europeană a Asociațiilor de Psihologi, Societatea Britanică de Psihologie, Asociația Psihologilor din România etc.).	În domeniul expertizei psihologice există standarde/recomandări/repere/cercetări realizate de către asociații profesionale și care sunt repere internaționale/naționale pentru activitatea psihologilor experți. În situația în care psihologul expert se confruntă cu o provocare neacoperită de actualele standarde, acesta se va ghida după standarde/recomandări EFPA, APA, APR, BPS etc...
	f) Își recunoaște limitele competență. Se asigură că deține pregătirea științifică și experiența practică pentru a aborda problemele supuse expertizei, utilizând competent metodologia relevantă.	Își recunoaște limitele de competență. Se asigură că deține pregătirea științifică și experiența practică pentru a aborda problemele supuse expertizei, utilizând competent metodologia relevantă. În caz contrar, psihologul expert va anunța solicitantul ((instanța, poliție, parchet, avocat etc...), în scris, în termen de 5 zile de la primirea adresei, că nu deține pregătirea științifică și experiența practică pentru problema supusă expertizei.	Domeniul expertizei psihologice este unul vast pentru care se solicită competențe profesionale multiple (evaluarea copiilor și familiei aflate în divorț, abuzul asupra vârstnicilor, violența în familie, expertiza psihologică a consumului de substanțe, expertiza psihologică a persoanelor aflate în conflict cu legea, agresori sexuali, risc de recidivă, agresori de violență familială, persoane care au comis omoruri etc...). Psihologul expert trebuie să conștientizeze necesitatea formării profesionale și impactul major pe care opinia sa științifică de specialitate furnizată în rol de expert o are în context decizional judiciar și ar putea afecta imaginea profesiei de psiholog.
	3. Independență, integritate și obiectivitate profesională b) Nu s-a aflat într-un rol terapeutic în raport cu persoana sau persoanele care urmează a fi evaluate, nu a formulat anterior desemnării sale opinii profesionale referitoare la persoanele implicate, nu s-a aflat în alte raporturi	b) Nu s-a aflat într-un rol terapeutic în raport cu persoana sau persoanele care urmează a fi evaluate, nu a formulat anterior desemnării sale opinii profesionale referitoare la persoanele implicate, nu s-a aflat în alte raporturi profesionale sau administrative cu persoana	Codurile de procedură civilă și procedură penală precizează situații de abținere suplimentare legislației profesionale. Aceste coduri stipulează că situațiile de incompatibilitate care se aplică la judecători se aplică și pentru experți.

	<p>profesionale sau administrative cu persoana supusă evaluării sau expertizei psihologice;</p> <p>c) Nu se găsește în alte situații care ar putea afecta în mod previzibil imparțialitatea, obiectivitatea și validitatea demersului;</p>	<p>supusă evaluării sau expertizei psihologice și nici într-una dintre situațiile de abținere prevăzute pentru judecători în Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă, care se aplică și experților.</p> <p>c) Nu se găsește în alte situații care ar putea afecta imparțialitatea, obiectivitatea și validitatea demersului. În cazul în care psihologul expert se află în situație de incompatibilitate, conflict de interese sau roluri multiple sau există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea, obiectivitatea și validitatea demersului ar putea fi afectate, acesta va formula o cerere de abținere către solicitant (instanța de judecată, poliție, parchet) și va aștepta răspunsul acestuia. În situația în care solicitantul este un cabinet de avocatură sau o persoană fizică se va transmite refuzul de a efectua lucrarea în scris sau verbal, după caz.</p>	<p>Această comunicare trebuie realizată deoarece, altfel, psihologul expert riscă să fie sancționat fie pentru că realizează o expertiză psihologică deși se află în situație de incompatibilitate, fie că refuză să preia efectuarea lucrării într-un mod nejustificat.</p>
	<p>Cap. 2. Standarde pentru efectuarea evaluării/ expertizei</p> <p>2. Integritate și obiectivitate:</p> <p>d) Atunci când realizează expertize extrajudiciare pentru un client persoană fizică sau juridică, psihologul precizează faptul că onorariul este pentru serviciul psihologic de evaluare oferit, neputând condiționa și neputând fi condiționat de rezultatele evaluării, concluziile și opiniile de specialitate.</p>	<p>Cap. 2. Standarde pentru efectuarea expertizei/evaluării</p> <p>2. Integritate și obiectivitate:</p> <p>d) Atunci când realizează expertize pentru un client persoană fizică sau juridică, psihologul precizează faptul că onorariul este pentru serviciul psihologic de evaluare oferit, neputând condiționa și neputând fi condiționat de rezultatele evaluării, concluziile și opiniile de specialitate.</p>	<p>Psihologul trebuie să-și păstreze, potrivit standardelor etice ale profesiei, integritatea și obiectivitatea, indiferent de tipul expertizei (judiciare/extrajudiciare).</p>

	<p>Cap. 2. Standarde pentru efectuarea evaluării/ expertizei</p> <p>3. Responsabilitate profesională</p> <p>3.2. Obținerea datelor și informațiilor relevante</p> <p>a) Identifică, obține și utilizează corect datele și informațiile relevante pentru atingerea obiectivelor, folosind mai multe surse. Este obligatoriu studiul dosarului penal sau civil.</p>	<p>Cap. 2. Standarde pentru efectuarea evaluării/ expertizei</p> <p>3. Responsabilitate profesională</p> <p>3.2. Obținerea datelor și informațiilor relevante</p> <p>a) Identifică, obține și utilizează corect datele și informațiile relevante pentru atingerea obiectivelor, folosind mai multe surse. Este obligatorie studiarea documentelor din dosar, relevante pentru obiectivele expertizei.</p>	<p>În general, dosarele conțin și documente care nu sunt relevante pentru expertiza psihologică. De exemplu, de cele mai multe ori, expertiza psihologică solicitată pentru stabilirea autorității părintești și locuinței copilului se realizează în cadrul unui proces de divorț. Studiarea tuturor documentelor, plângerilor, acuzațiilor care au legătură cu divorțul, infidelitățile etc. nu au relevanță pentru interesul superior al copilului, și prin urmare, ar obliga expertul să consume timp și persoanele expertizate să plătească acest timp prin care nu se obțin informații relevante pentru expertiză.</p>
	<p>3. Responsabilitate profesională</p> <p>3.2. Obținerea datelor și informațiilor relevante</p> <p>b) Precizează împreună cu organele judiciare, avocații, părțile implicate sau clienții responsabilitățile ce revin fiecăruia cu privire la punerea la dispoziție a înscrisurilor, documentelor, probelor audio-video sau altor informații suplimentare necesare pentru realizarea evaluării / expertizei solicitate.</p>	<p>3. Responsabilitate profesională</p> <p>3.2. Obținerea datelor și informațiilor relevante</p> <p>b) Solicită organelor judiciare, avocaților, părților implicate sau clienților, în funcție de responsabilitățile ce le revin fiecăruia cu privire la punerea la dispoziție a înscrisurilor, documentelor, probelor audio-video sau altor informații suplimentare necesare pentru realizarea expertizei/evaluării solicitate.</p>	<p>Conform C.p.c. și C.p.p. expertul poate solicita lămuriri cu privire la fapte ori împrejurări ale cauzei ce trebuiesc evaluate (art. 175 alin. 2 și 3 din C.p.p.)</p>
	<p>3. Responsabilitate profesională</p> <p>3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări</p> <p>b) Utilizează o metodologie fundamentată științific pentru atingerea obiectivelor evaluării/expertizei, combinând adecvat metodele calitative (observație clinică, anamneză, interviu, desen, jocuri, teste proiective, analiza documentelor, a rapoartelor întocmite de alți profesioniști, analiza produselor activității, a înregistrărilor audio/video etc.) cu probe și teste cantitative relevante.</p>	<p>3. Responsabilitate profesională</p> <p>3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări</p> <p>b) Utilizează o metodologie fundamentată științific pentru a răspunde la obiectivele expertizei/evaluării, combinând adecvat metodele calitative (observație clinică, anamneză, interviu, teste proiective, analiza documentelor, a rapoartelor întocmite de alți profesioniști, a înregistrărilor audio/video etc.) cu probe și teste cantitative relevante.</p>	<p>În comparație cu evaluarea clinică care are ca scop stabilirea și atingerea obiectivelor prin intervenția psihologică (psihoterapie/consiliere) în expertiza psihologică se răspunde obiectivelor psiho-juridice stabilite de solicitant utilizând o metodologie de cercetare științifică. Din aceste motive, metode precum analiza produselor activității, jocul, jocul de rol, desenul etc. sunt specifice activității de consiliere/psihoterapie, iar cercetările în domeniu/literatura internațională de specialitate menționează că tehnicile psihoterapeutice nu oferă informații valide și</p>

			fidele pentru cercetarea specifică expertizei psihologice.
3. Responsabilitate profesională 3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări c) Selectează și utilizează metode, instrumente sau abordări adecvate pentru caracteristicile demografice, precum și pentru alte particularități ale persoanei/persoanelor evaluate, considerate relevante conform literaturii de specialitate și datelor rezultate din cercetările actuale.	3. Responsabilitate profesională 3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări c) Selectează și utilizează metode, instrumente sau abordări adecvate pentru obiectivele expertizei/evaluării și pentru particularitățile persoanei/persoanelor evaluate, considerate relevante conform literaturii de specialitate și datelor rezultate din cercetările actuale.		Nu pot fi identificate metode, instrumente sau abordări adecvate pentru caracteristicile demografice. Metodologia evaluării trebuie să fie adecvată pentru a realiza cercetarea cu scopul de a răspunde obiectivelor solicitantului.
3. Responsabilitate profesională 3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări d) Pe parcursul evaluării, depune toate eforturile pentru a evita concluziile premature bazate pe prejudecăți sau așteptări dictate de propriile valori, convingeri, atitudini și bias-uri, căutând cu atenție datele care nu se potrivesc ipotezelor sale inițiale și explicații alternative pentru datele obținute.	3. Responsabilitate profesională 3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări d) Pe parcursul evaluării, depune toate eforturile pentru a evita concluziile eronate bazate pe prejudecăți sau așteptări dictate de propriile valori, convingeri, atitudini și bias-uri, care pot interfera cu informațiile acurate obținute în procesul de evaluare, selectând cu atenție informațiile care răspund obiectivelor solicitate și eliminând informațiile nerelevante.		Chiar dacă concluziile eronate sunt trase prematur sau la sfârșitul evaluării, caracterul eronat este dat de prejudecăți sau așteptări, convingeri, bias-uri care pot interfera cu informațiile acurate.
3. Responsabilitate profesională 3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări e) Documentează demersurile întreprinse în fiecare etapă a expertizei și păstrează datele, înregistrările, înscrisurile în acord cu legislația în vigoare. Desfășurarea expertizei poate fi înregistrată audio-video, cu respectarea reglementărilor legale și a prevederilor Codului deontologic.	3. Responsabilitate profesională 3.3. Metodologie. Instrumente, tehnici, abordări e) Pregătește demersurile specifice (se documentează, selectează instrumentele adecvate etc.) fiecărei etape întreprinse în procesul de expertizare psihologică și păstrează datele, înregistrările, înscrisurile în acord cu legislația în vigoare. Desfășurarea expertizei va fi înregistrată audio și/sau audio-video, cu respectarea reglementărilor legale și a prevederilor Codului deontologic.		Pentru corectitudinea formulării. Înregistrările audio și/sau audio-video ar oferi psihologului expert posibilitatea în fața organelor profesionale și/sau judiciare să argumenteze, pe lângă celelalte instrumente utilizate, motivele pentru care a ajuns la concluziile care răspund obiectivelor expertizei.
Cap. 3. Standarde pentru redactarea raportului de expertiză Redactarea raportului de expertiză.	Cap. 3. Standarde pentru redactarea raportului de expertiză Redactarea raportului de expertiză.		Conform literaturii de specialitate, raportul de expertiză psihologică se deosebește într-o serie de puncte esențiale de celelalte rapoarte de

<p>Ca structură generală, raportul de expertiză nu se deosebește major de alte rapoarte de evaluare. Totuși, există o serie particularități de conținut și de stil care țin de scopul elaborării acestuia, față de rapoartele clinice obișnuite. Expertizele se realizează de regulă în cazuri complexe și specializate, în care sunt implicate părți aflate în conflict și psihologul se află adesea sub presiunea exercitată de interesele divergente ale părților. În aceste cauze decidenții sunt nespecialiști, iar raportul trebuie să le ofere informații și argumente solide, care să le fie utile în luarea hotărârilor. Având în vedere impactul acestor decizii, rapoartele trebuie să prezinte cu claritate demersul întreprins, procedurile utilizate pentru culegerea datelor, dovezile și raționamentele care stau la baza concluziilor. Nu în ultimul rând, aceste rapoarte sunt supuse re-examinărilor și criticii, prin urmare obiecțiile trebuie anticipate.</p>	<p>Ca structură generală, raportul de expertiză se deosebește de alte rapoarte de evaluare. În comparație cu rapoartele de psihologie clinică, raportul de expertiză psihologică se deosebește, conform literaturii de specialitate și recomandărilor Asociației Psihologilor Americani, Federației Europene a Asociațiilor de Psihologi, Societății Britanice de Psihologie etc..., din perspectiva contextului, tipului de date, structurii și produsului final (Faller & Everson, 2003). Expertizele se realizează, de regulă, în cazuri complexe și specializate, în care sunt implicate părți aflate în diferite tipuri de conflicte. Decidenții sunt nespecialiști în domeniul psihologiei, iar raportul trebuie să le ofere informații și argumente solide, formulate într-un mod accesibil, care să le fie utile în luarea hotărârilor. Având în vedere impactul acestor decizii, rapoartele trebuie să prezinte cu claritate demersul întreprins, procedurile utilizate pentru culegerea datelor, dovezile și raționamentele care stau la baza concluziilor. Nu în ultimul rând, aceste rapoarte sunt supuse re-examinărilor și criticii, și prin urmare,</p>	<p>evaluare psihologică (psihologie clinică, psihologia muncii, psihologie educațională etc...). În primul rând, raportul de expertiză psihologică răspunde constructelor psihonjuridice din legislație, constructe care se regăsesc în obiectivele solicitate. În al doilea rând, în cadrul raportului cu metodele și tehnicile recomandate domeniului expertal (forensic) din literatura internațională și organisme internaționale¹ (APA, EFPA, BPS etc.), se face o micro-cercetare științifică pe cazul expertizat. În al treilea rând, raportul expertal este mare, detaliat, în care se urmărește, atunci când se redactează, inferența informațiilor prezentate. În al patrulea rând, raportul de expertiză psihologică se aseamănă în conținut mai degrabă unui raport de cercetare științifică și nu prezintă sec și sumar concluziile la care a ajuns psihologul expert.</p>
---	--	--

¹ Karson, M. & Nadkarni, L., (2013). *Principles of Forensic Report Writing*. American Psychological Association.

White, J., Day, A., & Hackett, L., (2007). *Writing Reports For Court. A Practical Guide for Psychologists Working in Forensic Contexts*. Australian Academic Press.

Otto, R., K., DeMier, R. L., & Boccaccini, M., T., (2014), *Forensic Reports & Testimony. A Guide To Effective Communication For Psychologists & Psychiatrists*. Wiley.

Greenfield, D., P., & Gottschalk, J., A., (2009), *Writing Forensic Reports. A Guide for Mental Health Professionals*. Springer Publishing Company.

Groth-Marnat, G., & Davis, A., (2014). *Psychological Report Writing Assistant*. Wiley.

		<p>obiecțiunile la rapoartele de expertiză trebuie anticipate.</p>	
	<p>Cap. 3. Standarde pentru redactarea raportului de expertiză Redactarea raportului de expertiză. În redactarea raportului de expertiză, psihologul respectă următoarele standarde:</p> <p>c) Oferă datele de identificare ale psihologului care efectuează evaluarea sau expertiza și specialitatea acestuia. Oferă informațiile de identificare ale persoanelor evaluate, datele la care au avut loc ședințele de evaluare și durata acestora.</p> <p>d) Descrie modul în care persoanele evaluate au fost informate în legătură cu scopul evaluării, modul de utilizare a informațiilor obținute, limitele confidențialității, procesul și metodele evaluării.</p> <p>e) Precizează toate sursele de informații utilizate.</p> <p>g) Precizează clar, specific și complet metodologia utilizată. Descrie cu acuratețe etapele procesului, procedurile utilizate și probele aplicate.</p>	<p>În redactarea raportului de expertiză, psihologul respectă următoarele indicații: .....</p> <p>c) Oferă datele de identificare ale psihologului care efectuează expertiza/evaluarea (specialitatea, treapta de specializare, codul de parafă și numărul current din Registrul Experților Psihologi). Oferă informațiile de identificare ale persoanelor evaluate, datele la care au avut loc ședințele de evaluare și durata acestora.</p> <p>Se elimină d).</p> <p>e) Precizează toate sursele de informații utilizate (documente, declarații scrise sau verbale ale altor specialiști etc.).</p> <p>g) Precizează clar, specific și complet metodologia utilizată, precum și, atunci când este cazul, dreptul de utilizare al acesteia (licența de utilizare). Descrie cu acuratețe rezultatele obținute de persoanele expertizate la</p>	<p>Acestea nu reprezintă standarde (tautologie).</p> <p>Modul în care persoanele evaluate au fost informate în legătură cu scopul evaluării, modul de utilizare a informațiilor obținute, limitele confidențialității, procesul și metodele evaluării nu trebuie precizat în conținutul raportului, acestea fac parte din procesul de informare și obținerea consimțământului informat în faza preliminară a expertizării.</p>

	<p>j) Atunci când utilizează informații relatate de persoana evaluată, le coroborează cu date provenite din alte surse pentru a formula o opinie. Evită să se bazeze excesiv pe o singură sursă de informații.</p> <p>n) Ia în considerare și explică datele și opiniile alternative sau care par contradictorii în raport cu concluziile și opiniile formulate.</p> <p>o) Identifică în mod activ factorii care ar fi putut afecta validitatea evaluării și explicitează în raport modul în care a redus influența acestora asupra concluziilor și opiniilor de specialitate.</p>	<p>probele aplicate (de ex. scoruri la testele psihologice și/sau interpretarea acestora).</p> <p>j) Atunci când utilizează informații relatate de persoana evaluată, le coroborează cu date provenite din alte surse pentru a formula o opinie. Evită să se bazeze exclusiv pe o singură sursă de informații.</p> <p>n) Dacă este cazul, ia în considerare și explică datele și opiniile alternative sau care par contradictorii în raport cu concluziile și opiniile formulate.</p> <p>o) Dacă este cazul, identifică în mod activ factorii care ar fi putut afecta validitatea evaluării și explicitează în raport modul în care a redus influența acestora asupra concluziilor și opiniilor de specialitate.</p>	
	<p>Cap. 4. Răspunderi și sancțiuni</p> <p>3) În situația în care împotriva psihologului înscris în Registrul experților psihologi s-a pus în mișcare acțiunea penală pentru o infracțiune care aduce atingere prestigiului profesiei, se dispune suspendarea dreptului de a efectua evaluări / expertize psihologice în relație cu organele judiciare până la soluționarea definitivă a cauzei.</p>	<p><i>Se elimină alin. 3)</i></p>	<p>Pe perioada cercetării și urmăririi penale persoana beneficiază de prezumția de nevinovăție și are dreptul să-și exercite profesia. În consecință, suspendarea dreptului de a efectua expertize ar fi echivalentă cu o antepunonunțare cu privire la vinovăția persoanei implicate. Practica judiciară din ultimii ani pune în evidență, din partea avocaților și a clienților nemulțumiți, tendința de a înregistra plângeri penale la adresa psihologilor care realizează expertize ce conduc la rezultate neconforme cu așteptările acestora.</p> <p>Totodată, art. 192. din Codul deontologic "... Orice fapte săvârșite în legătură cu profesia, care contravin prevederilor prezentului cod,</p>

			angajează răspunderea disciplinară a psihologilor. Prezentul cod nu poate fi utilizat pentru tragerea la răspundere civilă, penală sau administrativă a psihologilor, însă reprezintă singurul act normativ în baza căruia poate fi apreciată răspunderea disciplinară a psihologilor.”
Structura raportului de expertiză Se recomandă ca raportul de expertiză să conțină: 1. Partea introductivă, care cuprinde: k) consemnarea participării părților, avocaților sau a experților desemnați de părți;	Se elimină art. h) și j) k) consemnarea participării experților desemnați de părți cu încuviințarea solicitantului (poliție, parchet, instanță); se introduce o nouă literă: “Precizarea bibliografiei utilizate.”	<i>Argument:</i> Se propune modificarea paragrafului referitor la structura și conținutul raportului de expertiză, constând în următoarele: Eliminarea literelor h) și j) ca fiind nerelevante pentru raportul de evaluare, acestea făcând obiectul informării inițiale realizate în vederea obținerii consimțământului. <i>Argument:</i> Conform art. 21 lit. a) din Ordonanța nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară a literaturii de specialitate (Westhoff, K.& Kluck, M. – I., 2009. <i>Raportul psihologic: redactare și evaluare</i> . Cluj – Napoca, editura Sinapsis, p.39).	
La concluziile raportului de expertiză se adaugă Concluziile expertului parte desemnat (acolo unde este cazul).	Se elimină La concluziile raportului de expertiză se adaugă Concluziile expertului parte desemnat (acolo unde este cazul). Se introduce secțiune distinctă		

		<p>“Expertul parte:”</p> <p>La efectuarea expertizei pot participa, pe lângă expertul desemnat de organul judiciar, experți aleși de părți și încuviințați de organul judiciar, având calitate de consilieri ai părților, dacă prin lege nu se dispune altfel. Calitatea de consilier a părților presupune ca psihologul expert parte să vegheze la maniera în care se administrează interviurile, testele psihologice etc., să formuleze propriile întrebări și observații către părțile expertizate. Implicarea în toate aceste activități a expertului parte asigură un cadru obiectiv pentru realizarea unui raport propriu în care sunt trecute opinii de specialitate avizate. În acest sens, se impune respectarea următoarele cerințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Expertul parte își va ghida activitatea după principiul imparțialității, acesta nefiind prevazut în legislație pentru a apăra interesele părții care l-a solicitat și a cărui onorariu este plătit separat. 2. Expertul parte nu se găsește în alte situații care ar putea afecta imparțialitatea, obiectivitatea și validitatea demersului. În cazul în care expertul parte se află în situație de incompatibilitate, conflict de interese sau roluri multiple sau există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea, obiectivitatea și validitatea demersului ar putea fi afectate, acesta se va abține și va transmite refuzul de a efectua lucrarea. 3. Expertul parte este contactat de expertul psiholog desemnat cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de prima întâlnire de evaluare 	<p>Rolul expertului parte conform alin. (5) art. 330 Cod procedură civilă, este acela de consilier al părții, să formuleze întrebări și observații și să întocmească un raport separat. Aceasta arată în mod evident că expertul parte participă la toate procedurile de realizare a expertizei dispusă în cauză.</p> <p>Astfel, în mod practic există posibilitatea ca pe parcursul realizării interviurilor, după ce expertul judiciar finalizează adresarea de întrebări, expertul parte să aibă propriile întrebări de adresat menite să clarifice răspunsurile evazive sau incomplete ori să facă observații în condițiile în care sesizează adresarea unor întrebări sugestive (cu răspuns inclus), să facă propriile observații care să fundamenteze științific propriul raport. Referitor la metodologia de expertizare psihologică, aceasta trebuie adaptată obiectivelor solicitate de instanța de judecată. În acest context, expertul ar trebui să stabilească o întâlnire cu experții parte în care să transmită tehnicile și metodele pe care le utilizează și să solicite experților parte opinia cu privire la aplicarea altor instrumente de evaluare (de exemplu, teste psihologice) și să faciliteze aplicarea acestor instrumente.</p> <p>Este de menționat că expertul parte nu va avea posibilitatea să realizeze ulterior propriile</p>
--	--	---	--

		<p>a părților pentru care este dispusă expertiza/evaluarea psihologică;</p> <p>4. Relația dintre experți trebuie să fie colegială, bazată pe respect și colaborare.</p> <p>5. O întâlnire preliminară va avea loc între psihologul expert desemnat și expertul parte pentru a discuta metodologia expertizei/evaluării (interviuri, chestionare/teste psihologice, informații colaterale etc.). În cazul în care expertul parte consideră că pentru atingerea obiectivelor expertizei/evaluării ar trebui să se utilizeze și alte instrumente, va discuta cu psihologul expert posibilitatea integrării acestor instrumente în procedura expertală.</p> <p>6. Pe parcursul procedurilor de expertizare/evaluare, psihologul expert desemnat va conduce interviurile, va aplica chestionare/teste psihologice și va contacta alți specialiști/persoane care pot oferi informații relevante pentru conținutul expertizei/evaluării. Toate informațiile obținute în cadrul expertizei/evaluării vor fi puse la dispoziția expertului parte, în copie.</p> <p>7. Expertul parte poate asista la toate activitățile de expertizare/evaluare, poate formula întrebări și observații, fără a disturba aceste activități. Dacă este cazul, el poate adresa persoanelor evaluate întrebări suplimentare, dar numai la sfârșitul sesiunilor de expertizare/evaluare.</p> <p>8. Expertul parte trebuie să consulte documentele din dosar, relevante pentru obiectivele expertizei.</p>	<p>interviuri cu persoanele pentru care s-a solicitat expertiză, iar rolul acestuia nu se poate transforma în acela de critic al expertului judiciar desemnat.</p>
--	--	---	--

		<p>9. Expertul parte va redacta un raport de expertiză/evaluare, semnat, ștampilat și timbrat (conform recomandărilor de la Capitolul III), conținând opiniile de specialitate formulate în raport cu obiectivele definite de solicitantul expertizei, pe care îl va transmite acestuia (poliție, parchet, instanță).</p> <p>10. Expertul parte își argumentează opiniile de specialitate în mod obiectiv și independent.</p> <p>11. Rolul psihologului expert parte implică și respectarea cu strictețe a standardelor etice ale profesiei de psiholog. În acest sens, rolul expertului parte nu este acela de a analiza și critica conținutul raportului de expertiză întocmit de expertul psiholog desemnat de organul judiciar. Expertul parte va păstra constant o atitudine colegială, imparțială și de respect.</p>	
--	--	--	--